

Audit

AGOVV

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | februari 2011

Audit

AGOVV

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | januari 2011

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

AGOVV

Gemeente Apeldoorn

Openbaar Ministerie Zutphen

Regiopolitie Noord- en Oost Gelderland

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Henk Ferwerda

Tom van Ham

Henk de Man

André Oudendag

Siert Vos

© Arnhem, januari 2011

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Club, supporters en incidenten	7
3	Samenwerking rondom voetbalveiligheid	8
4	Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd	10
5	De BVO onder de loep	12
6	Hoofdlijnen veiligheidsbeleid	16
7	Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners	17
8	Club- en gemeentespecifiek	18
9	Samenvatting en conclusies	19
	Bijlage - verantwoording Audit	21

1. Inleiding

Van Auditteam Voetbalvandalisme naar Auditteam Voetbal en Veiligheid

In 2003 stelde het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het landelijk Auditteam Voetbalvandalisme in, dat op grond van artikel 2a van het Instellingsbesluit van 13 augustus 2003 (en gewijzigd op 15 december 2006) de volgende taakstelling kreeg:

- bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland een kortlopend feitenonderzoek te doen;
- onderzoek te verrichten naar het voorkómen van incidenten.

Daarnaast was het op grond van art. 3 in het (gewijzigd) Instellingsbesluit mogelijk om onderzoek te verrichten op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), of op verzoek van de burgemeester van de betreffende regio, waar zich ingrijpende incidenten voordeden (in overleg met BZK). Ook kon het Auditteam op eigen initiatief besluiten tot het verrichten van onderzoek (eveneens in overleg met BZK).

Het onderzoek richtte zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO). Het Auditteam Voetbalvandalisme deed vijf jaar lang actief onderzoek en sloot in 2008 af met een eindrapport.

Sinds eind april 2009 is het voorzitterschap van het Auditteam Voetbalvandalisme overgenomen door Annemarie Jorritsma en is de naam van het Auditteam gewijzigd in het Auditteam Voetbal en Veiligheid. De overige leden van het Auditteam zijn: Gerard Beelen, Henk Wooldrik, Gerrie Ruijs, Mirjam Salet en Peter van Zunderd. De Interdisciplinaire stuurgroep voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft in 2008 de taken van het Auditteam geherformuleerd.

De hoofddoelstelling van het nieuwe Auditteam is om voor de komende twee jaar op grond van audits concreet advies en aanbevelingen te geven aan de lokale voetbalvierhoek over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Samen met de betrokken partijen wordt de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij ligt de focus op de voortgang van de landelijke beleidsprioriteiten op lokaal niveau. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Net als in het verleden zullen grootschalige incidenten rondom het voetbal – op eigen initiatief of indien daartoe wordt verzocht – ook in onderzoek worden genomen. De onderzoeken en audits worden uitgevoerd door een onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers en praktijkdeskundigen.

Werkwijze bij een audit

Door het onderzoeksteam wordt tweemaal een wedstrijdbezoek afgelegd, waarbij geobserveerd wordt aan de hand van een observatielijst. De wedstrijden worden zowel vanuit de 'clublijn' als vanuit de 'politielijn' bekeken. Daarnaast vinden per organi-

satie (groeps)interviews plaats met vertegenwoordigers van partijen uit de lokale vierhoek. Tot slot worden relevante documenten, zoals het veiligheidsconvenant, draaiboeken en uitdraaien van het VVS bestudeerd c.q. geanalyseerd.¹ Het geheel mondt uit in een openbare rapportage.

Uitgangspunten omtrent veiligheid

Veiligheid is een essentiële factor voor het bestuur van een voetbalclub: sfeer en veiligheid zijn basisvoorwaarden. Sfeer en veiligheid helpen bij het aantrekken van supporters en sponsors. Zodra de veiligheid op een acceptabel niveau is gebracht, kunnen redelijke wensen van (fanatieke) supporters worden ingewilligd. De veiligheid bij voetbalwedstrijden wordt in onderlinge samenhang bepaald door supporters (aard en aantal), de veiligheidsorganisatie, de fysieke infrastructuur en veiligheidsmaatregelen. Voetbalveiligheid vergt dan ook samenspel in de vierhoek van gemeente, politie, OM en BVO.

Voor zover mogelijk worden ook (vertegenwoordigers van) de supporters in de afstemming met de BVO betrokken, doch zij bepalen niet (mede) het beleid.

¹. Zie voor de onderzoeksverantwoording de bijlage.

2. Club, supporters en incidenten

- 2.1 AGOVV is in 1913 opgericht. In de periode van 1971 tot en met 2002 speelt de club geen betaald voetbal, maar is in diverse amateurcompetities actief. Sinds het seizoen 2003/2004 speelt AGOVV weer betaald voetbal en komt uit in de Jupiler League. Thuiswedstrijden worden gespeeld in het Fly Brazil/Desko Stadion (tot 2010 heette dit Sportpark Berg & Bos) met een capaciteit van 3.259 toeschouwers; 2.500 van deze plaatsen zijn terug te vinden op de tijdelijke tribunes en 759 op de monumentale hoofdtribune.
- 2.2 Doorgaans zitten bij een thuiswedstrijd van AGOVV circa 2.000 bezoekers in het stadion; de meesten zijn *niet* in het bezit van een seizoenskaart. Bezoekers van thuiswedstrijden van AGOVV zijn van alle leeftijden en alle maatschappelijke klassen. De aanhang van AGOVV geeft geen reden tot zorg; van een (grote) harde kern is geen sprake. Een kleine groep van circa vijftig supporters profileert zich tijdens thuiswedstrijden verbaal, maar is goed te corrigeren.
- 2.3. Sommige overenthousiaste supporters maken zich schuldig aan kleine delicten en houden zich bijvoorbeeld niet altijd aan de huisregels van AGOVV (alcohol- en drugsgebruik). In totaal is er blijkens het Voetbalvolgsysteem (VVS) 1 voorwaardelijk stadionverbod (peildatum 9 maart 2011).
- 2.4 De BVO heeft één officiële supportersvereniging, te weten Blauw Hart. Blauw Hart kende tijdens de oprichting in 2003 23 leden, dit ledenaantal is inmiddels opgelopen tot 350. De BVO heeft rondom elke thuis- en uitwedstrijd contact met de supportersvereniging, onder andere over (eventuele) sfeeracties. Op het stadionterrein is één supportershome welke toegankelijk is voor alle thuissupporters en ligt op kleine afstand van het voetbalveld.
- 2.5 In het afgelopen jaar (peildatum 3 maart 2011) hebben tijdens thuiswedstrijden negen relatief lichte incidenten waarbij supporters van AGOVV betrokken waren, plaatsgevonden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het afsteken van vuurwerk voorafgaand aan de wedstrijd buiten het stadion en/of provocerend gedrag. Van ernstige incidenten is geen sprake. Tijdens uitwedstrijden ligt het aantal incidenten in dezelfde periode op zeven. Het gaat ook hier doorgaans om lichte incidenten.
- 2.6 Thuiswedstrijden van AGOVV worden geclassificeerd als een A-, B- of C-wedstrijd. Tijdens A-wedstrijden is er sprake van vrij vervoer voor bezoekende supporters, terwijl bij B-wedstrijden een auto-/buscombi wordt opgelegd. Tijdens C-wedstrijden geldt voor bezoekende supporters een verplichte buscombi en zijn de kassa's bij het stadion niet geopend. Tijdens C-wedstrijden wordt één uur voorafgaand aan de wedstrijd, tijdens de wedstrijd en tot één uur na de wedstrijd geen alcohol geschonken. In totaal kent de BVO in competitieverband in het seizoen 2010/2011 dertien A-wedstrijden en vier wedstrijden in de B-categorie; wedstrijden in de C-categorie zijn er niet. Rondom de wedstrijd tegen streekgenoot Go Ahead Eagles is er altijd de nodige animositeit en een verhoogde kans op veiligheidsproblemen.

3. Samenwerking rondom voetbalveiligheid

3.1 De samenwerking tussen BVO, gemeente, OM en politie is goed. Er wordt met name op ambtelijk niveaus (periodiek) overleg gevoerd tussen de betrokken partijen, er is sprake van korte onderlinge lijnen en respect voor elkaars standpunten en belangen. Hieronder geven we de overleggen die periodiek gevoerd worden weer.

- Er is onder regie van de gemeente drie keer per jaar een veiligheids-overleg; het overleg vindt op ambtelijk niveau plaats en wordt, indien nodig, opgeschaald. Opschaling lijkt op basis van het verleden vrijwel nooit noodzakelijk te zijn. Ook de supportersvereniging schuift aan bij dit overleg.
- Twee keer per jaar vindt overleg tussen de gemeente en wijkraden plaats om eventuele overlast die wordt ervaren tijdens de thuiswedstrijden van AGOVV te bespreken. Het betreft dan met name problemen die voortkomen uit de ligging van het stadion (het parkeren van supporters in de wijken en het licht dat van de lichtmasten de wijk in schijnt). Vanwege de geringe overlast die buurtbewoners ervaren, wordt dit overleg in de toekomst nog eenmaal per jaar gehouden.
- Rondom risicowedstrijden is er altijd vooroverleg tussen de gemeente en de politie; hierbij is de Coördinator Openbare Orde en Veiligheid (coördinator OOV) namens de gemeente altijd aanwezig.
- In de lokale driehoek staat voetbal aan het begin en aan het einde van het seizoen op de agenda. Wanneer specifieke maatregelen rondom een wedstrijd besproken moeten worden, gebeurt dit in de driehoek of via telefonisch overleg.
- De BVO heeft rondom elke wedstrijd overleg met supportersvereniging Blauw Hart.
- Er is wekelijks overleg tussen de BVO en de politie.
- Binnen de politie is er intern tactisch overleg.
- Op de wedstrijddag is er intern operationeel overleg bij de politie.
- Het OM heeft tweemaal per jaar een regionaal voetbaloverleg.

In Apeldoorn ontbreekt het aan een voetbalvierhoek; deze wordt door de partijen ook niet gemist. Het enige overleg waar alle partijen, inclusief de supportersvereniging, bij elkaar komen, is het veiligheidsoverleg.

3.2 Tijdens het veiligheidsoverleg, dat driemaal per jaar onder regie van de gemeente plaatsvindt, schuiven onder andere de bestuursadviseur, de parketsecretaris en de voetbalcoördinator aan. De BVO wordt vertegenwoordigd door de veiligheidscoördinator en/of de manager Algemene Zaken. Zaken die globaal besproken worden, zijn onder andere:

- Bespreking (bestuurlijke) maatregelen rondom risicowedstrijden
- Terugblik op gespeelde wedstrijden.
- Vooruitblik op te spelen wedstrijden
- Eventuele incidenten.

- 3.3 De BVO organiseert eenmaal per jaar een calamiteitenoefening; hierbij zijn de politie en de gemeente zijdelings betrokken en van betrokkenheid van de veiligheidsregio is geen sprake. De kwaliteit van de oefening is beperkt. In het veiligheidsoverleg is overeengekomen dat komend jaar een kwalitatief goede multidisciplinaire oefening zal worden georganiseerd, waarbij een realistisch scenario wordt opgesteld; voor de stewards zal de nadruk tijdens de training liggen op het trainen van de verbale en sociale vaardigheden.

4. Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd

4.1 De veiligheidsorganisatie van de BVO is momenteel als volgt:

- Binnen de BVO zijn een Manager Algemene Zaken en een veiligheidscoördinator als betaalde krachten actief bezig met veiligheid. Onder de bovenkant van de veiligheidsorganisatie werken circa 40 stewards, waaronder vier sectorhoofden en twaalf hoofdstewards. Daarnaast heeft de BVO de beschikking over een medische dienst die bestaat uit zes man. Extern zet een beveiligingsbedrijf (Fiducia) tijdens wedstrijden nog zestien beveiligers in.
- De Veiligheidscoördinator is voor twintig uur per week werkzaam bij de BVO. Naast zaken rondom veiligheid, is de veiligheidscoördinator ook verantwoordelijk voor facilitaire zaken, zoals bijvoorbeeld stadionbeheer.
- Binnen het stadion heeft de BVO de regie; de politie kan de regie op verzoek van de BVO - bij incidenten of calamiteiten - overnemen.

4.2. De stewardbriefing vindt getrapd plaats. Eerst geeft de veiligheidscoördinator van de BVO een briefing aan de hoofdstewards. Deze briefing blijkt tijdens het wedstrijdbezoek onvoldoende. Het was tijdens deze briefing nog niet duidelijk hoeveel stewards op welke plekken geplaatst zouden worden, aan stadionverboden en doelgroepen werd geen tot weinig aandacht besteed en de briefing was met name een opsomming van genomen maatregelen; er werden nauwelijks opdrachten gegeven.

4.3 Bij de politie is de inzet en dus het aantal betrokken personen wisselend en afhankelijk van de risico-inschatting van de wedstrijd. Op basis van de laatste A-, B- en C-wedstrijd en informatie uit de interviews kan het volgende over de politie-inzet gezegd worden:

- Tijdens A-wedstrijden wordt circa 6 man politiepersoneel ingezet.
- Tijdens B-wedstrijden wordt circa 21 man politiepersoneel ingezet.
- Tijdens C-wedstrijden wordt circa 32 man politiepersoneel ingezet.

Wedstrijden verlopen vanuit het oogpunt van veiligheid goed met een minimale politie-inzet. Het bejegeningprofiel van de politie richting supporters is laagdrempelig en vriendelijk.

4.4 De briefing van de politie wordt op professionele wijze gebracht en de specifieke doelstellingen, beleidsuitgangspunten en opdrachten komen aan bod; ook aan stadionverboden en doelgroepen wordt aandacht besteed. Aan informatie in het kader van het programma 'Hooligans in Beeld' wordt - gezien het ontbreken aan de noodzaak daartoe - beperkt aandacht geschonken.

- 4.5 Op het moment van de audit is net een nieuwe voetbalofficier aangesteld. Het OM heeft één voetbalofficier en twee voetbalsecretarissen die zich bezighouden met het betaald voetbal in de regio (AGOVV, De Graafschap). Zij werken vanuit Zutphen. Het OM is bij B- en C-wedstrijden standaard in het stadion vertegenwoordigd door twee vertegenwoordigers; de samenstelling van deze vertegenwoordiging (officier en parketsecretaris of twee parketsecretarissen) verschilt per keer; bij A-wedstrijden is het OM telefonisch te bereiken.
- 4.6 Binnen de gemeente is - naast de burgemeester als eindverantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid - een beleidsmedewerker betrokken bij het uitzetten van het beleid rondom voetbal. Daarnaast houden de wethouder Sport en de wethouder Bouwzaken (in verband met de monumentale tribune) zich zijdelings bezig met AGOVV.

5. De BVO onder de loep

5.1 AGOVV heeft circa 40 stewards in dienst, die allen in het bezit zijn van de blauwe pas van de KNVB. De inzet van stewards varieert en is afhankelijk van de categorie waarin een wedstrijd is ingedeeld. Bij A-wedstrijden zet de BVO 30 stewards in, bij B-wedstrijden 40 en bij wedstrijden in de C-categorie 45. De BVO leent daarbij geregeld stewards van Vitesse en FC Zwolle. Wanneer deze BVO's ook een thuiswedstrijd spelen, is het voor AGOVV lastig om genoeg stewards op de been te krijgen. De kwaliteit van de eigen stewards is matig (zie 5.2).

5.2 Eén keer per jaar is er een thema-avond voor de stewards, waarbij onder andere aandacht wordt besteed aan fouillering. Aan verdere opleiding van de stewards wordt - mede omdat de noodzaak daartoe niet gezien wordt - geen aandacht besteed.

Het valt op dat een aantal stewards tijdens een wedstrijd meer oog heeft voor het voetbal dan voor het publiek. Stewards die zijn opgesteld achter het doel - nabij de probleemsupporters - staan wel goed c.q. richting het publiek opgesteld en ondernemen indien nodig actie.

5.3 AGOVV werkt samen met het beveiligingsbedrijf Fiducia en is over deze samenwerking bijzonder te spreken. De BVO wil door de inzet van een beveiligingsbedrijf meer en kwalitatief betere vrijwilligers aantrekken om te komen tot een mix van gemotiveerde en bekwame vrijwilligers en professionele beveiligingsmedewerkers. Zowel stewards als beveiligingsmedewerkers moeten een servicegerichte uitstraling hebben richting het publiek.

5.4 In het stadion van AGOVV is plaats voor circa 3.250 personen; de BVO heeft 800 seizoenskaarthouders. Tijdens A- en B-wedstrijden zijn de kassa's bij het stadion geopend, tijdens C-wedstrijden is het niet mogelijk een kaartje bij het stadion te kopen.

Omdat de BVO geen gebruikmaakt van het clubkaartsysteem, worden de beschikbare kaartjes 1-op-1 verkocht. Ondanks het gegeven dat - indien men dit nodig acht - de identiteit van de koper met behulp van een identificatiebewijs wordt vastgesteld, is deze wijze van kaartverkoop vanuit het oogpunt van voetbalveiligheid een kwetsbaar punt.

5.5 Over de fysieke infrastructuur rondom en in het stadion is het volgende op te merken:

- De bewegwijzering vanaf de snelweg om het stadion te kunnen bereiken, is slecht; de weg naar het stadion wordt pas aangegeven wanneer men het stadion al bijna heeft bereikt.
- Supporters komen met de fiets, te voet en ook met de auto naar het stadion. Op en rond het stadionterrein is te weinig parkeergelegenheid, die bovendien zeer slecht verlicht is. In de directe omgeving van het stadion (woonwijken) wordt dan ook vrij veel geparkeerd.

Belangrijk om te vermelden is, dat dit - de laatste tijd - niet tot klachten van omwonenden leidt. Bij B- en C-wedstrijden wordt in de woonwijk bovendien een tijdelijk parkeerverbod ingesteld, dat door de politie wordt gehandhaafd.

- Er is een met een hek af te sluiten parkeerruimte voor supporters van de bezoekende club; deze parkeerruimte heeft een capaciteit van 35 auto's en 2 bussen, wat gezien de capaciteit van het uitvak (132 personen) voldoende is. De bewegwijzering naar deze afgesloten parkeerruimte ontbreekt.
- In een aantal gevallen wordt, wanneer een auto- of buscombi wordt opgelegd, gebruikgemaakt van de parkeergelegenheid van de Koningin Juliana Toren of de Apenheul. Vanaf deze locatie vertrekken vervolgens pendelbussen die bezoekende supporters naar het stadion vervoeren.
- Het bezoekersvak is in zijn geheel voorzien van zitplaatsen en vanaf de afgesloten parkeerruimte makkelijk te bereiken; bezoekende supporters worden goed afgeschermd van het thuispubliek en deugdelijk gefouilleerd alvorens zij het bezoekersvak betreden.
- De bezoekende supporters kunnen bij een snackcorner terecht voor consumpties; alcohol wordt in het uitvak niet verkocht. De toiletvoorzieningen in het bezoekersvak zijn beperkt.
- Vanuit het bezoekersvak is het mogelijk om nagenoeg zonder beletsel het speelveld en het naast het uitvak gelegen vak te betreden. Wanneer risicosupporters van een bezoekende club in het uitvak zitten, kan dit tot onveilige situaties leiden.
- Na de wedstrijd is er een snelle en veilige afvoer van het aanwezige publiek, waarbij de stewardorganisatie en de politie goed samenwerken. Parkeerstewards zorgen voor toezicht op de parkeerplaatsen. Dit is goed georganiseerd en verloopt ordentelijk en rustig.
- Er is één officiële hoofdingang voor het thuispubliek. Het stadion is echter op illegale wijze vanaf elke zijde te betreden vanwege de ligging in een bosrijk gebied met geen enkel obstakel. Wanneer men hiervan op de hoogte is, is het terrein vrij simpel te bereiken en te betreden.
- Het stadion verkeert in een bedenkelijke staat. Van enige segmentering met behulp van hekken is - uitgezonderd het bezoekersvak - geen sprake. Indien noodzakelijk, zal een scheiding dan ook gecreëerd moeten worden met menskracht, die echter niet aanwezig is. Het enige hekwerk binnen en buiten het stadion is de fysieke afscherming van het uitvak en de toegangspoort. Deze hekken voldoen aan de minimaal gestelde eisen.
- Er zijn voldoende faciliteiten voor de supporters. Er is een mobiele Fan-shop op het terrein aanwezig en schuin achter de Klaas Jan Huntelaar tribune is een supportershome ingericht. Het home is geopend voor, tijdens en na elke thuiswedstrijd.
- Alle tribunes hebben zitplaatsen; op de vakken waar de fanatiekere aanhang vertoeft (met name achter het doel op de Klaas Jan Huntelaar tribune), staan de meeste mensen. De afstand tussen uitvak en het vak van de groep fanatiekere supporters is maximaal.
- De afscheiding tussen tribunes en veld geschiedt door een soort gracht, die op gelijke hoogte met het veld ligt en ongeveer twee meter breed is. Het speelveld is voorzien van een hekwerk van ongeveer één meter hoog.

- In totaal zijn er vier routes waarlangs bezoekende supporters na afloop van de wedstrijd uit Apeldoorn kunnen worden geleid. Doorgaans worden supporters via de Laan van Spitsbergen en de Europaweg naar de A1 begeleid. Wanneer er dreiging is, wordt gebruikgemaakt van één van de drie alternatieve routes.
- 5.6 De commandoruimte is nabij de cornervlag ter hoogte van de businessclub gesitueerd en geeft een goed overzicht over het stadion:
- De commandoruimte is opgedeeld in twee zeer kleine ruimten, één ruimte voor de BVO en één ruimte voor de politie. In de ruimte voor de BVO zijn tijdens de wedstrijd twee personen aanwezig, in de ruimte van de politie drie. Toegang tot de commandoruimte is voor onbevoegden tijdens de wedstrijd mogelijk, omdat deze makkelijk en zonder controle te bereiken is en de deur naar de commandoruimte niet is afgesloten.
 - De commandoruimte is zeer klein. Hoe onderling overleg gaat verlopen tijdens een incident is niet duidelijk; scenario's en calamiteitenplannen liggen in de commandokamer, maar zijn bij het daar aanwezige personeel niet bekend. Bovendien is de veiligheidscoördinator, vanwege andere werkzaamheden (zie ook 4.1) op en rondom het stadioncomplex, maar zeer beperkt aanwezig in de commandoruimte zelf.
 - De cameraoperator is verantwoordelijk voor het cameratoezicht. De zichtlijnen van de (digitale) camera's zijn goed en de inzoommogelijkheden zijn redelijk. Wel blijkt het moeilijk personen herkenbaar in beeld te brengen en lijkt de apparatuur niet altijd naar behoren te werken. Zo haperde tijdens een wedstrijdbezoek de verbinding tussen computer en printer, waardoor geen afdruk met de printer kon worden gemaakt.
- 5.7 Het stadion verkeert, zoals aangegeven, in een bedenkelijke staat en - het uitvak uitgezonderd - de segmentering ontbreekt. We benoemen nog een aantal andere aandachtspunten:
- De parkeerruimte voor thuis supporters is niet toereikend en onvoldoende verlicht; bovendien liggen rondom de parkeerplaatsen veel bouwmaterialen.
 - De veiligheidscoördinator is - door een veelheid aan taken - beperkt aanwezig in de commandoruimte en scenario's zijn niet benoemd en omschreven; het is onduidelijk hoe de sturing verloopt in het geval van een incident (zie ook 5.6).
 - De houten hoofdtribune dient gerenoveerd te worden; de situatie zoals deze nu is, is onveilig.
- 5.8 Binnen de club zijn verschillende maatregelen ter beheersing van ongewenst supportersgedrag getroffen. Hieronder worden zij puntsgewijs benoemd:
- Ter vermaak van de supporters is er binnen het stadioncomplex een supportershome waar supporters voor, na en tijdens de wedstrijd terecht kunnen.

- Tijdens A- en B-wedstrijden is de consumptie van alcohol voor thuis-supporters in en rondom het supportershome toegestaan. Nuttigen van alcohol op de tribune is, net als gebruik van soft- en harddrugs, niet toegestaan.
- Supporters die zich niet aan de huisregels houden, verschijnen voor een stadionverbodencommissie. In de stadionverbodencommissie zijn de BVO (veiligheidscoördinator), de politie (voetbalcoördinator) en de supportersvereniging (supporterscoördinator) vertegenwoordigd.

5.9 Fouillering

- De situering voor de fouillering is goed. Fouillering vindt plaats in de ruimte achter de kassa's - voordat supporters het supportershome of de tribunes kunnen betreden - en vindt op correcte wijze plaats.
- De uitsupporters worden goed afgeschermd richting het uitvak gebracht. Stewards fouilleren op correcte wijze en worden ondersteund door beveiligingsmedewerkers van Fiducia. Er is geen vrouwelijke steward of beveiligingsmedewerkster aanwezig om eventuele vrouwelijke supporters van de bezoekende club te fouilleren.

- 5.10 De BVO is maatschappelijk betrokken. Spelers zijn onder andere aanwezig bij activiteiten op scholen en ook geven zij clinics voor geestelijk gehandicapten. Ten behoeve van de maatschappelijke activiteiten die de BVO onderneemt en de uitbreiding van deze activiteiten - men verwacht onder andere vanaf volgend seizoen mee te draaien in het programma *Players for Succes* - is de BVO bezig met het opzetten van een aparte stichting maatschappelijk ondernemen. In deze stichting zullen onder andere vertegenwoordigers van onderwijs, welzijnswerk, zorgverzekeraars en de woningbouw zitting nemen.

6. Hoofdlijnen veiligheidsbeleid

- 6.1 De vergunning wordt voor een heel seizoen (competitiewedstrijden) verleend. Indien nodig, kunnen aan een wedstrijd extra voorwaarden worden verbonden. Voor vriendschappelijke wedstrijden die buiten het seizoen vallen (zoals oefenwedstrijden in voorbereiding op het seizoen) en eventuele playoff-wedstrijden dient een afzonderlijke vergunning te worden aangevraagd.
- 6.2 De risico-inschatting van wedstrijden komt in overleg met politie, BVO en gemeente tot stand. Informatie die wordt gebruikt bij het maken van de risico-inschatting van een wedstrijd betreft de historie, het belang van de wedstrijd, RID-informatie en informatie over supportersgedrag uit het VVS.
- 6.3 Vanuit de politie kijkt men bij het vaststellen van de politie-inzet voor een wedstrijd naar de historie tussen beide clubs en de actuele veiligheidssituatie (onder andere RID-informatie en eigen informatie uit de binnenstad). Ook het CIV en VVS worden als informatiebron geraadpleegd.
- 6.4 Het (lokale) voetbalconvenant geldt voor de komende drie jaar; wel wordt het convenant jaarlijks tegen het licht gehouden en indien nodig geüpdatet. Het convenant zoals dat vorm gekregen heeft in Apeldoorn, wordt in de regio als model gebruikt bij onder andere Go Ahead Eagles en De Graafschap. De afspraken die in het convenant zijn vastgelegd, worden volgens de partijen doorgaans goed nageleefd. Naast de vier bij het voetbal betrokken partijen (BVO, gemeente, politie en OM), tekent ook de supportersvereniging het convenant.
- 6.5 Tijdens de wedstrijd zelf is er sprake van meerdere veiligheidsmaatregelen (zie ook foullering) en afspraken:
- De BVO heeft de eindverantwoordelijkheid en bepaalt wat er in het stadion gebeurt, de politie daarbuiten. De politie is niet zichtbaar aanwezig in het stadion en zet doorgaans twee spotters in om (het gedrag van) supporters te observeren.
 - Het is voor supporters niet toegestaan alcohol te drinken op de tribune. Hierop wordt actief gecontroleerd door de aanwezige stewards en beveiligingsmedewerkers.
 - Personen die in en om het stadion worden aangehouden, worden naar het politiebureau gebracht en worden door de reguliere dienst overgenomen. Tijdens B-wedstrijden zijn twee rechercheurs beschikbaar om deze personen te verhoren. Om ervoor te zorgen dat zij de juiste (voetbalgerelateerde) vragen stellen, krijgen zij een A4 met daarop een aantal relevante voetbalgerelateerde vragen (zie ook 8.1).

7. Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners

7.1 De aanpak van veiligheidsvraagstukken rondom voetbalwedstrijden vraagt om samenwerking en afstemming tussen private (BVO) en publieke partijen (gemeente, OM en politie). In algemene zin zijn de veiligheidspartners tevreden over de samenwerking. We benoemen een aantal aandachtspunten:

- Het oorspronkelijke plan was dat AGOVV na vijf jaar een nieuw onderkomen voor het spelen van de thuiswedstrijden zou hebben gevonden. Een nieuw onderkomen is er echter, mede vanwege de financiële situatie bij de BVO, (nog) niet.
- De financiële mogelijkheden van AGOVV zijn beperkt; dit heeft gevolgen voor de mate waarin de BVO in veiligheid kan investeren. De overige partners hebben begrip voor de situatie waarin de BVO verkeert en houden hier rekening mee door slechts de minimale eisen aan de BVO te stellen waar het veiligheid betreft en geen - soms in het belang van de veiligheid gewenst geachte - verbeteringen te verlangen.
- De kwantiteit en kwaliteit van stewards moet omhoog (zie ook 5.1 en 5.2). Hoewel de BVO het op dit moment op papier goed voor elkaar heeft, laat de praktijk een ander beeld zien: er zijn te weinig stewards en er wordt gebruikgemaakt van studenten van het ROC, wat formeel gezien niet is toegestaan. In het geval van een calamiteit heeft de BVO dan ook onvoldoende mankracht om daarop goed en kundig te reageren (zie ook 5.5).
- Er is een groep fanatiekere supporters die tijdens thuis- en uitwedstrijden aanwezig is. Momenteel is deze groep supporters goed in beeld, beheersbaar en weinig problematisch in zijn gedrag. Indien de groep in de toekomst in omvang toeneemt, kan hij mogelijk wel aanleiding tot zorg geven.
- Supporters van Go Ahead Eagles die in Apeldoorn wonen, gelden als een probleemgroep die veel problemen oplevert. Deze groep zoekt rondom wedstrijden van AGOVV wel eens de confrontatie met supporters van de bezoekende club, ook in de binnenstad van Apeldoorn.
- De BVO maakt geen gebruik van een clubkaartsysteem (zie ook 5.4), omdat de organisatie van de BVO voor de invoering daarvan nog niet op peil is. Dit heeft tot gevolg dat supporters van andere BVO's gemakkelijk toegangskarten kunnen kopen voor wedstrijden van AGOVV.
- Het is belangrijk dat een oefening kwalitatief goed is c.q. realistische scenario's heeft. Een grotere betrokkenheid van de gemeente en de politie bij het realiseren van een dergelijke oefening, kan de kwaliteit van de oefening verhogen.
- Het cameratoezichtstelsel werkt door defecten aan randapparatuur (netwerk, printers en/of computers) nooit optimaal. Bovendien duurt het lang voor dergelijke defecten weer verholpen zijn.

8. Club- en gemeentespecifiek

- 8.1 Personen die tijdens een thuiswedstrijd van AGOVV in en om het stadion worden aangehouden, worden naar het politiebureau gebracht en door de reguliere dienst overgenomen. Tijdens B-wedstrijden zijn twee rechercheurs beschikbaar om deze personen te verhoren; aan deze rechercheurs wordt een vragenlijst aangehouden voetbalverdachten verstrekt om te voorkomen dat een aantal voetbalrelevante vragen niet wordt gesteld (zie ook 6.5).

Vragen die in de vragenlijst aan de orde komen, zijn onder andere of de verdachte een toegangsbewijs voor de wedstrijd heeft, in het bezit is van een seizoenskaart van een BVO of is aangesloten bij een supportersvereniging van een BVO. Daarnaast wordt op het formulier aangegeven welke zaken in het proces-verbaal tot uiting moeten komen en is beschreven hoe en door wie de zaak moet worden afgehandeld.

- 8.2 In Apeldoorn zijn veel amateurverenigingen, waaronder de amateurtak van AGOVV. De vele amateurclubs zorgen voor rivaliteit tussen de verschillende clubs, wat tot gevolg heeft dat bij AGOVV net zoveel mensen op de tribune zitten als bij diverse (amateur)clubs in Apeldoorn. Jaarlijks wordt in de zomer het Apeldoorns Kampioenschap georganiseerd, waaraan ook AGOVV deelneemt.

9. Samenvatting en conclusies

- 9.1 Het bezoeken van een thuiswedstrijd van AGOVV is om diverse redenen zeer prettig. Zo voetbalt AGOVV in één van de oudste stadions van Nederland en worden supporters gastvrij ontvangen; uitsupporters hebben bovendien (in een afgescheiden gebied in het uitvak) dezelfde faciliteiten als het thuispubliek met uitzondering van de mogelijkheid tot het nuttigen van alcohol.

De samenwerking tussen de gemeente, BVO, politie en OM is ondanks het ontbreken van een voetbalvierhoek goed. Er zijn meerdere structurele overlegvormen, korte onderlinge lijnen en de verschillende partijen hebben begrip voor de financiële situatie waarin AGOVV zich bevindt.

- 9.2 Op basis van de uitgevoerde audits zijn er enkele aandachtspunten te benoemen, die achtereenvolgens met een verwijzing naar de betreffende paragraaf in het rapport worden aangegeven:

- Het stadion kent één hoofdingang, maar is door de ligging in een bosrijk gebied van vrijwel alle kanten op illegale wijze te betreden; de parkeergelegenheid bij het stadion is beperkt en bovendien slecht verlicht (5.5).
- De veiligheidscoördinator is tijdens de wedstrijd weinig in de commandoruimte aanwezig; hoe onderling overleg zal verlopen tijdens een incident, is niet bekend (5.3).
- Om het bezoeken van een thuiswedstrijd van AGOVV veilig te houden, dient geïnvesteerd te worden in de fysieke infrastructuur van het stadion. Zo moet onder andere de houten hoofdtribune worden gerenoveerd (5.7).
- De BVO dient de kwaliteit en kwantiteit van de stewardorganisatie op peil te brengen; deze is op het moment onvoldoende, wat zich onder andere uit in het gegeven dat een aantal stewards meer oog heeft voor het voetbal en de BVO niet altijd in staat is voldoende stewards in te zetten (5.1, 5.2, 7.1).
- Het is van belang een multidisciplinaire oefening te houden waarbij naast de politie en de gemeente ook de brandweer en/of de veiligheidsregio betrokken zijn, zodat een kwalitatief goede oefening worden georganiseerd. Calamiteitenplannen dienen bij deze oefening beproefd te worden (3.3, 5.6, 7.1).
- Om te voorkomen dat supporters van andere BVO's dan AGOVV toegangsbewijzen voor thuiswedstrijden van AGOVV in bezit krijgen, kan worden overwogen over te gaan op een clubkaartsysteem (5.4, 7.1).
- Segmentering ontbreekt - het bezoekersvak daargelaten - in het gehele stadion. In het geval van een calamiteit is er echter onvoldoende menskracht aanwezig om een menselijke linie te kunnen vormen (5.5, 7.1).
- De commandoruimte is klein en het is onduidelijk op welke wijze sturing plaats zal vinden tijdens een incident, daar scenario's bij het aanwezige personeel onbekend zijn en de veiligheidscoördinator veelal niet in de commandoruimte aanwezig is (5.5, 7.1).

- Het is van belang dat de in de commandoruimte aanwezige apparatuur naar behoren functioneert. Defecten moeten op korte termijn worden verholpen; dit is momenteel echter nog niet het geval (5.6, 7.1).

Belangrijk om te vermelden, is dat de voornoemde aandachtspunten geplaatst dienen te worden binnen de lokale context. Het betreft hier een BVO met geringe bezoekersaantallen, nauwelijks tot geen risicosupporters, een monumentaal stadion en een beperkte financiële armslag.

Bijlage - verantwoording Audit

Geïnterviewde personen

Frans-Jan Derks (Politie)	Plv. voetbalcoördinator/supportersbegeleider
Fred De Graaf (Gemeente)	Burgemeester
Martijn Groot Nibbelink (Gemeente)	Coördinator Openbare Orde en Veiligheid
Roeland Groen (Politie)	Portefeuillehouder Voetbal
Rob Hargeerds (OM)	Parketsecretaris
Titia Henniphof (OM)	Officier van Justitie
Jan Hulst (OM)	Parketsecretaris
Luuk Poeles (Politie)	Voetbalcoördinator
Huib Rouwenhorst (BVO)	Facilitaire Zaken
Erik Vermeulen (BVO)	Veiligheidscoördinator

Geraadpleegde documenten

Convenant Betaald Voetbal AGOVV 2010-2011
Draaiboek AGOVV – Go Ahead Eagles
Draaiboek AGOVV – SC Cambuur
Notulen veiligheidsoverleg AGOVV
Plattegrond Fly Brazil/Desko Stadion
VoetbalVolgSysteem (VVS): uitsluitingen, thuisgedrag en uitgedrag
Vragenformulier 'Aangehouden voetbalverdachten'

Observaties en activiteiten

Wedstrijdbezoek AGOVV – Go Ahead Eagles (12 december 2010)
met als aandachtspunten:

- Wedstrijdvoorbepreking met de scheidsrechter
- Briefing stewards
- Commandoruimte
- Vak harde kern
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Supportershomes
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

Wedstrijdbezoek AGOVV – SC Cambuur (28 januari 2011)
met als aandachtspunten:

- Briefing politie
- Commandoruimte
- Vak harde kern
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

